

जीवनौ तौ यदि स्यातां नष्टा लोकादमे त्रयः । न विप्रा न च राजानो न वैश्या न च पादजाः ।
 अत्यन्तबलिनौ मत्तौ तीक्ष्णदण्डधरौ नृप । न तयोः पुरतः स्यातुं शक्ता देवाः सवासवाः ।
 न च भीष्मो न वा राजा बाह्योको भीमविक्रमः । यो हि वीरो जरासन्धः क्षत्रियाणां भयङ्करः ।
 नैव च प्रायशः स्यातुं गिरीश्वरदर्पिणोः । तयोः कृष्ण हरे शक्तौ नित्यमप्रतिसङ्गिनोः ।
 तस्मात्त्वं जहि तौ वीरौ रक्ष लोकानिमान् प्रभो । अन्यथा रक्षसोऽप्येवं व्यर्थः शब्दोऽत्र जायते ।
 ब्रह्मनाऽत्र किमुक्तेन रक्ष रक्ष जगत्त्रयं । इत्युक्त्वा विररामैव दुर्व्यासा क्रोधमूर्च्छितः ।
 इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे भविष्यपर्वणि हंसडिम्भकोपाख्याने द्वाधिकत्रिंशतोऽध्यायः ॥ ३०२ ॥
 ॥ वैशम्पायन उवाच ॥ यतेर्वचनमाकर्ण्य मन्दमुच्छस्य केशवः । दुर्व्यासं समालोक्य बभाषे यादवेश्वरः ।
 चन्तव्यं भवता सर्वं दोष एवं ममैव हि । शृणु वाक्यं ममैतत्तु श्रुत्वा क्षमापरो भव ।
 जेष्यामि तौ रणे विप्र हंसं डिम्भकमेव च । गिरीशो वा वरं दद्यात् शक्तो वा धनदोऽपि वा ।
 यमो वा वरुणो वाऽपि ब्रह्मा चाथ चतुर्मुखः । सबलौ सानुजौ हत्वा पुनर्दास्यामि वो रतिं ।
 सत्येनैव शपाम्यद्य मा रोषवशगो भव । रक्षां वोऽहं करिष्यामि हत्वा तौ च नृपाधमौ ।
 जानामि तौ दुरात्मानौ युष्मदोषकरो हि तौ । श्रुतञ्च पूर्वमस्माभिसौक्ष्णदण्डधराविति ।
 अत्यन्तबलिनौ मत्तौ गिरीश्वरदर्पितौ । नात्प्रयत्नसंसाधौ जरासन्धहितैषिणौ ।
 प्राणानपि तयो राजा दास्यत्येव न संशयः । जरासन्धो महीपालो विना तेन यतेम हि ।
 जये तयोर्विप्रवर्यं तत्र श्रेयो भवेत्तु नः । यत्र यत्र च तौ गत्वा स्थितावित्यनुशुश्रुम ।
 तत्र तत्र च हन्ताऽहं नात्र कार्यो विचारणा । गच्छ्वं यतयः स्वैरं निजकार्यपरायणाः ।
 अचिरेणैव कालेन जेष्यामि रणपुङ्गवौ । ततः प्रीतः प्रसन्नात्मा यादवेश्वरमाह सः ।
 स्वस्त्यस्तु भवते कृष्ण जगतां स्वस्तिकुर्वते । किन्तु नाम जगन्नाथ दुःसाध्यं तव केशव ।
 त्रिलोकेश त्रिधामाऽसि सर्वसंहारकारक । देवानामपि देवेश सर्वत्र समदर्शन ।
 विष्णो देव हरे कृष्ण नमस्ते चक्रपाणये । नमः स्वभावशुद्धाय शुद्धाय नियताय च ।
 शब्दगोचर देवेश नमस्ते भक्तवत्सल । अज्ञानादय वा ज्ञानाद्यन्मयोक्तं क्षमस्व तत् ।
 त्वमेवाह जगन्नाथ नावयोरन्तरं पृथक् । अतः क्षमस्व भगवन् क्षमासारा हि साधवः ।
 ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ चन्तव्यं भवता विप्र क्षमासारा वयं सदा । संन्यासिनः क्षमासाराः क्षमा तेषां परं बलं ।
 क्षमा मोक्षकरो नित्यं तत्त्वज्ञानमिव द्विज । क्षमा धर्माः क्षमा कर्मा क्षमा सत्यं क्षमा यशः ।
 क्षमा स्वर्गस्य सोपानमिति वेदेविदो विदुः । तस्मात् सर्वप्रयत्नेन क्षमां पालयत स्वकां ।
 प्रत्यक्षं ज्ञानसंयुक्ता यूयं सर्वे यतीश्वराः । त एते यतयो विप्राः पूजनीया मयाऽद्य वै ।
 भोक्तव्या यतयो विप्रा भिक्षुकाः सर्व एव हि । तथेति ते प्रतिज्ञाय भोक्तुमैच्छन् हरेर्गृहे ।
 ततः स्वभवनं विष्णुः प्रविश्य हरिरीश्वरः । चतुर्विधं तथाहारं कारयित्वा यथाविधि ।

१५६९०

१५६९१

१५६९२

१५६९३

१५६९४